

ISSAI 21

Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları (ISSAI), Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI) tarafından yayımlanmıştır. Daha fazla bilgi için: www.issai.org

INTOSAI

*Saydamlık ve Hesap
Verme Sorumluluğu
İlkeleri*

*İLKELER VE İYİ
UYGULAMALAR*

*Principles of
transparency and
accountability*

*PRINCIPLES
AND GOOD
PRACTICES*

Giriş

Amaç ve Hedefler

ISSAI 20, *Yüksek Denetim Kurumlarına kendi yönetim ve uygulamalarıyla örnek olmalarına yardımcı olmak üzere YDK'lara yönelik saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ilkelerini geliştirir.*

Bu dokümanda sunulan iyi uygulamalar, YDK'ların saydamlık ve hesap verme sorumluluğuyla ilgili uygulamalarına yönelik birtakım örnekler vermektedir. Bu dokümanda kullanıcıya kolaylık olması için ISSAI 20'nin ilkeleri de eğik yazıyla verilmektedir.

Bu doküman, yaşayan bir dokümandır. YDK'ların, uygulamaları geliştikçe ve yeni yöntemler geliştirildikçe deneyimlerini paylaşmaları teşvik edilmektedir.

İlkeler

İlke 1

YDK'lar, görevlerini hesap verme sorumluluğu ve saydamlık sağlayan yasal bir çerçevede kapsamında yerine getirir.

- YDK'ların sorumluluk ve hesap verebilirlik kapsamlarını belirleyen temel mevzuat ve düzenlemeler olmalıdır.
- Bu mevzuat ve düzenlemeler genelde şunları kapsar: (1) denetim makamı, yetki alanı ve sorumluluklar, (2) YDK başkanı ve kurullardan oluşan YDK'ların üyelerinin atanması ve azledilmesine yönelik koşullar, (3) YDK'nın çalışma ve mali yönetim gereklilikleri, (4) denetim raporlarının zamanında yayımlanması, (5) YDK faaliyetlerinin gözetimi ve (6) halkın bilgiye erişimi ile denetim kanıtı ve diğer YDK bilgilerinin gizliliği arasındaki denge.

İyi uygulamalar

- Çoğu web sitesinde “Mevzuat” veya “Yasal görev ve yetkiler” adlı bir başlık vardır. Burada YDK'ların yürüttüğü faaliyetlerin yasal çerçevesinin detayları sunulur ve bazı durumlarda ilgili dokümanlara doğrudan bağlantı verilir.
- Bazı YDK'larda mevzuatta saydamlık ve hesap verme sorumluluğu ilkelerine yapılan atıflar detaylı olur. Bazı YDK'lar, kendi YDK'larının Genel Denetçisi için geçerli olan hesap verme sorumluluğu ve saydamlık kurallarına atıfta bulunur.
- Bazı YDK'ların mevzuatları, parlamento veya kamuoyunun YDK dokümanlarına erişimine izin verir. YDK'lardan birinde mevzuat, bilginin paylaşılmayabileceği durumların gerekçelerine dair kapsamlı bir liste sunmaktadır.

- Bazı YDK'lar, Uluslararası Para Fonunun 1999 yılında kabul edilen "Para politikaları ve finansal politikalarda saydamlıkla ilgili iyi uygulamalar kuralı"ndan fikir alır.

İlke 2

YDK'lar; görev ve yetkileri, sorumlulukları, misyonları ve stratejilerini kamuoyuna duyurur.

- YDK'lar; görev ve yetkileri, misyonları, organizasyonları, stratejileri ve yasama ve yürütme organları gibi çeşitli paydaşlarla ilişkilerini kamuoyuna duyurur.
- YDK başkanı ve kurullardan oluşan YDK'ların üyelerinin atanma, yeniden atanma, emeklilik ve görevden alınma koşulları kamuoyuna duyurulur.
- YDK'lar; görev ve yetkileri, sorumlulukları, misyonları, stratejileri ve faaliyetleri hakkındaki temel bilgileri kendi ülke dillerine ek olarak resmi INTOSAI dillerinden birinde kamuoyuna duyurmaya teşvik edilir.

İyi uygulamalar

- YDK'ların çoğu; kendi görev ve yetkileri, sorumlulukları, misyonları ve stratejilerine ait ayrıntıları yayımlar.
- Bazı YDK'lar, (örneğin bütçe dışı kaynaklar ve güvenlik sektörü gibi alanlardaki denetimlerden başka kurumlar sorumlu olduğunda) yürütülecek denetimlere karar vermekte tam takdir yetkilerinin olup olmadığını deklare eder.
- YDK'lardan birinde Parlamenterlerin ve diğer paydaşların YDK'nın çalışmasını kolayca anlamasına yardımcı olmak amacıyla bir dizi "bilgi notu" vardır (örneğin: Genel Denetçi Kurumunun, bir performans denetimini nasıl yürüttüğü hakkında).
- Çoğu YDK'nın bilgileri, iki veya daha fazla resmi INTOSAI dilinde web sayfalarının yanı sıra görev ve çalışmalarını konu alan bilgi broşürleri vasıtasıyla erişime açıktır.
- Bazı YDK'lar, bilgileri kendi resmi dil veya dilleri dışındaki dillerde de erişime açar.

İlke 3

YDK'lar; tarafsız ve saydam denetim standartları, süreçleri ve yöntemleri benimser.

- YDK'lar, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları (IS-SAI) kapsamında ayrıntıları verilen INTOSAI temel denetim ilkeleri ile uyumlu standart ve metodolojileri benimser.
- YDK'lar, bu standart ve metodolojilerin ne olduğunu ve bunlara nasıl uyulduğunu bildirir.
- YDK'lar; görev ve yetkileri çerçevesinde ve risk değerlendirmesi ve planlama süreçleri bazında yerine getirdikleri denetim faaliyetlerinin kapsamını bildirir.
- YDK'lar, görüşleri için temel alacakları kriterler hakkında denetlenen kuruluşla iletişime geçer.
- YDK'lar; denetimin amaçları, metodolojisi ve bulguları hakkında denetlenen kuruluşu bilgilendirir.
- YDK'ların denetim bulguları, yorumlanma; önerileri ise müzakere edilme ve denetlenen kuruluş tarafından cevaplanma süreçlerine tabidir.
- YDK'ların etkin takip mekanizmaları vardır. YDK'lar, kendi gözlem ve tavsiyeleri ile yasama organının gözlem ve tavsiyelerinin denetlenen kuruluş tarafından uygun şekilde ele alınmasını sağlamak için bu tavsiyeler hakkında rapor hazırlar (Bağımsızlık konulu ISSAI 10-İlke 7).
- YDK'ların takip prosedürleri, denetlenen kuruluşun, alınan düzeltici önlemler hakkında veya düzeltici önlemlerin neden alınmadığı hakkında bilgi vermesine olanak tanır.
- YDK'lar, kendi denetim faaliyetleri ve raporlamalarına yönelik uygun bir kalite güvencesi sistemi uygulamalı ve bu sistemi düzenli bağımsız değerlendirmelere tabi tutmalıdır.

İyi uygulamalar

- Anket yapılan tüm YDK'lar bu ilkeyi uygulamaktadır. Bununla birlikte bazı YDK'lar; ISSAI'lere ilaveten rehberler, işlevsel direktifler, araçlar ve kılavuzlar yayımlamıştır.

- YDK'ların verdiği tavsiyelerin harfiyen takibine ilişkin üç örnek verilebilir:
  - o YDK'lardan biri, önceden raporlanan performans denetimlerinde verilen tavsiyelere yönelik olarak hükümetin neler yaptığına dair değerlendirme yapan bir "Durum raporu"nu Parlamentaoya sunduğu düzenli raporlara eklemektedir.
  - o Başka bir YDK, yıllık kamusal raporunun ikinci kısmını "YDK tespitlerine ilişkin izleme" için ayırmakta ve takip edilen tavsiyeleri ölçen performans göstergelerini yayımlamaktadır.
  - o Bir diğer YDK ise Parlamentaoya sunulan devlet hesabı konulu yıllık raporda o yıla ait tüm denetim raporlarında yayımlanan en önemli tavsiyelere yer vermektedir.
- Bazı YDK'lar:
  - o Denetim metodolojilerini web sayfalarında yayımlar. Burada YDK'nın performans ve mali denetim rehberleri ile işlevsel denetim kılavuz ve araçlarına da yer verilir.
  - o Planlanan performans denetimlerinin listesini web sayfalarında yayımlar.
  - o Yayımlanan denetim raporlarında denetlenen birimin yanıtına yer verir.
  - o Kalite yönetimi çerçevelerinin uygun tasarlandığından ve etkin çalıştığından emin olmak için meslektaşlarına düzenli olarak dış değerlendirmeler yaptırır. YDK'lar, denetimlerine yönelik uygulama gözden geçirmeleri de yürütür. Meslektaş değerlendirmelerinin sonuçları ve uygulama gözden geçirmelerinin özetleri; web sitelerinde, yıllık raporlarında veya basılı herhangi bir şekilde yayımlanır.
- YDK'lardan biri, iç denetim rehberlerinin ISSAI'leri uygun şekilde yansıttığından emin olmak için sistematik bir kıyaslama yapmıştır. YDK, birçok yeni ISSAI'nin "onaylı versiyon" olarak yayımlanmasından en geç 12 ay sonra iç denetim rehberini buna göre güncellemeyi bir performans hedefi yapmıştır.

İlke 4

YDK'lar, her seviyedeki çalışanlar için yüksek dürüstlük ve etik standartları uygular.

- YDK'ların, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları (ISSAI) kapsamında ayrıntıları verilen ISSAI 30 Etik Kurullarla uyumlu etik kuralları, politikaları ve uygulamaları vardır.
- YDK'lar, iç çıkar çatışmalarını ve yolsuzluğu önler ve kendi çalışmalarının saydamlık ve meşruiyetini sağlar.
- YDK'lar, tüm kurum bünyesinde etik davranışları etkin bir şekilde teşvik eder.
- Denetçi, hakim (Mahkeme modelinde), memur ve diğerlerinin etik gereklilikleri ve yükümlülükleri kamuoyuna duyurulur.

İyi uygulamalar

- YDK, çalışmalarına yol gösteren bir değerler seti ile etik ve mesleki davranış kuralları seti benimsemiştir.
- YDK; mali yönetim alanında ekonomiklik, saydamlık ve en yüksek etik standartlara kendini adanmıştır. YDK'lardan biri, YDK başkanı ve üst yönetimin seyahat ve ağırlama giderlerini web sayfasında kamuoyuna duyurmaktadır.
- İki YDK'da denetçi, her denetimin başında olası bir çıkar çatışmasının bulunmadığına dair bir beyanname imzalar ve bu üst yönetimce değerlendirilerek ele alınabilir.
- Aynı şekilde bazı YDK'lar, hâkimleri için etik sözleşme benimsemiş ve etik komisyonu kurmuştur.
- Bazı YDK'lar, üyelerini kişisel bağlantıları olan faaliyetlerden geri çekmekle yükümlüdür.
- YDK'lardan biri, denetim raporunda çıkar çatışmasının olduğu ve üst düzey çalışanın denetimle ilgili dokümanlara veya faaliyetlere erişim veya katılımının olmamasını sağlamak üzere YDK tarafından tedbirlerin alındığı bir durumu açıklamıştır.
- Bazı durumlarda etik yükümlülükler, hâkimin yemin etmesini ve mal varlığı beyanlarının kaydedilmesini içerir.

İlke 5

YDK'lar, faaliyetleri için dışarıdan hizmet aldıklarında bu hesap verme sorumluluğu ve saydamlık ilkelerinden taviz verilmediğinden emin olur.

- YDK'lar, dışarıdan aldıkları hizmetlere ilişkin sözleşmelerin bu hesap verme sorumluluğu ve saydamlık ilkelerinde tavize neden olmadığından emin olmalıdır.
- Uzmanlık ve denetim faaliyetleri için kamusal veya özel dış kuruluşlardan hizmet alınması, YDK'nın sorumluluk alanına girer ve etik politikalara (özellikle çıkar çatışması) ile dürüstlük ve bağımsızlığı sağlamayı amaçlayan politikalara tabidir.

İyi uygulamalar

- Bazı YDK'lar, sözleşme koşullarını kesin biçimde tanımlamaktadır. Bunlara, olası çıkar çatışmalarının kendilerinden uzmanlık hizmeti alınanlarca beyan edilmesi de dahildir.
- YDK'lardan biri, yaptığı 10.000 dolardan fazla tutarlı tüm sözleşmeleri web sayfasında kamuoyuna duyurmaktadır.

İlke 6

YDK'lar; kendi çalışmalarını ekonomik, verimli ve etkin şekilde ve kanun ve yönetmeliklere uygun olarak yürütür ve bu konular hakkında halka açık biçimde raporlama yapar.

- YDK'lar, mali yönetim ve çalışmalarına yönelik uygun iç kontrolleri içeren sağlam yönetim uygulamalarını kullanır. Bu, iç denetimleri ve INTOSAI GOV 9100'de anlatılan diğer tedbirleri içerebilir.
- YDK'ların mali tabloları, kamuoyuna duyurulur. Bu tablolar, bağımsız dış denetime veya parlamentonun gözden geçirmesine tabidir.
- YDK'lar; mali denetim, uygunluk denetimi, yargı yetkisine ilişkin faaliyetler (Mahkeme olarak kurulan YDK'larda), performans denetimi, program değerlendirmesi ve kamu faaliyetlerine ilişkin sonuçlar gibi tüm alanlardaki çalışma ve performanslarını değerlendirir ve raporlar.
- YDK'lar, misyonlarını gerçekleştirmek ve sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla gerekli çalışmayı yapmak için ihtiyaç duyulan beceri ve yetkinlikleri sağlar ve geliştirir.
- YDK'lar, toplam bütçelerinin ne olduğunu kamuoyuna duyurur ve

mali kaynaklarının nereden sağlandığını (parlamento ödeneği, genel bütçe, maliye bakanlığı, kurumlar, ücretler) ve bu kaynakların nasıl kullanıldığını raporlar.

- YDK'lar, kaynaklarını kullanma konusundaki verimlilik ve etkinliklerini ölçer ve raporlar.
- YDK'lar, mali yönetim ve raporlama süreçlerini gözden geçirmek ve bu süreçlere girdi sağlamak için çoğunluğu bağımsız üyelerden oluşan denetim komitelerinden de faydalanabilir.
- YDK'lar; denetim çalışmasının Parlamento, vatandaşlar ve diğer paydaşlar için değerini belirlemek amacıyla performans göstergelerinden faydalanabilir.
- YDK'lar; kamusal görünürlükleri, sonuçları ve etkilerini dış geribildirimler vasıtasıyla takip eder.

İyi uygulamalar

- Birkaç YDK, performans göstergelerine dair birçok örnek vermektedir.
- Bazı YDK'ların bu konuya adanmış kamusal raporları vardır.
- Kullanılan performans göstergelerinin bazıları şöyledir:
  - o Performans raporlarının (faaliyet) sayısı,
  - o YDK'nın denetim planını uygulama oranı,
  - o Tavsiyelerin hayata geçirilme oranı,
  - o Hayata geçirilen YDK tavsiyelerinden doğan mali/mali olmayan faydalar,
  - o Parlamento/Kongre önünde yapılan tanıklıkların/ sunumların sayısı,
  - o Denetim raporunun neticelendirilmesinin zamanlılığı.
- Birkaç YDK; web sayfası istişareleri, paydaş memnuniyet anketleri, medyada yer alma gibi dış geri bildirimleri kullanmaktadır.
- Birkaç YDK:
  - o Çalışanların denetim çalışmasını yürütmek için uygun bilgi ve becerilere sahip olmasını sağlamak için zorunlu eğitim müfredatı uygulamaktadır.
  - o Meslek örgütleriyle resmi eğitim düzenlemelerine sahiptir.

o Bazı performans göstergelerini ve sonuçlarını içeren yıllık bir performans raporu yayımlamaktadır. Bir sayfada o yılın başarıları ve iyileştirilecek alanlar belirtilmektedir. Raporda o yılın hedeflerini ve gerçekleşen sonuçları belirten özet bir tablo sunulmaktadır. Performans göstergelerine örnek olarak tavsiyelerin hayata geçirilme oranı ve parlamentodaki oturum ve brifinglerin sayısı verilebilir. Bu raporda verilen diğer bilgiler arasında paydaş (Parlamentolar, hükümet birimleri ve kamu kurumları) memnuniyet anketinin sonuçları, çalışmaların maliyetini gösteren mali performans, ödenek ve yan yardımlar ve denetlenen mali tablolar sayılabilir.

- Bazı YDK'larda Denetim ve Risk Komitesi vardır.
- YDK'lardan biri, örnekleme ile seçilen raporlara yönelik dış değerlendirmenin sonucuna dayalı performans hedefleri belirler. Bu YDK'ların şikâyetler ve performans denetimi sonuçları ile ilgili Parlamente'ya yaptığı raporlama, saygın akademik uzmanlarca değerlendirilir. Dış iletişim uzmanları, rapordaki sunumun kalitesini değerlendirir. YDK, yıllık raporunda performans hedefleri hakkında raporlama yapar.

İlke 7

YDK'lar, denetimlerinin sonuçlarını ve genel kamu faaliyetlerine ilişkin vardığı sonuçları halka açık biçimde raporlar.

- YDK'lar, özel kanun ve yönetmeliklerce gizli addedilmediği takdirde denetim tavsiyeleri ve sonuçlarını kamuoyuna duyurur.
- YDK'lar, tavsiyelerine ilişkin alınan tamamlayıcı tedbirler hakkında rapor hazırlar.
- Mahkeme olarak kurulan YDK'lar, muhasebe görevlileri veya yöneticilere uygulanan yaptırımlar ve cezalar hakkında rapor hazırlar.
- YDK'lar; genel denetim sonuçları hakkında örneğin hükümetin genel bütçe uygulaması, mali koşul ve faaliyetler, genel mali yönetim süreci ve yasal çerçevelerinde varsa mesleki kapasite hakkında halka açık biçimde raporlama yapar.
- YDK'lar, ilgili parlamento komitelerinin denetim raporlarını ve sonuçlarını daha iyi anlaması ve uygun adımları atmasına yardımcı olmak için bu komitelerle güçlü ilişkiler kurar.

İyi uygulamalar

- YDK'lar (Mahkemeler veya diğer modeller), denetimlerinin ortaya çıkardığı ve ceza gerektirebilecek bazı suçlar hakkında rapor hazırlar.
- Gözden geçirilen YDK'ların çoğu, denetimlerinin sonuçlarını halka açık biçimde raporlamanın ve diğer yayınlara erişmenin gerekli olduğunu kabul etmektedir. Bu yayınlara yönelik araştırma, farklı kriterlere göre yapılabilir: yıllar, kurumlar/kuruluşlar, konu vs.
- Bazı YDK'lar, özet raporlar sunar. YDK web sayfalarından biri, abone olduktan sonra en yeni YDK yayınlarına e-postayla erişime imkan veren "E-posta Güncellemeleri" sunmaktadır.
- Çoğu ülkede YDK başkanı, raporlarının bulgularını (hepsini veya seçilenleri) parlamento komitelerine, bazı ülkelerde de krala veya cumhurbaşkanına sunmaktadır.
- YDK'lardan birinde YDK başkanının bizzat kendisi, vardığı sonuçlar ve denetimlerden doğan sonuç analizi üzerinde her yıl dış paydaş gruplarıyla (yasama organları, hükümetin yürütme kademesi, meclis üyeleri ve belediye başkanları) ortaklaşa çalışmaktadır. Aynı YDK; kamu hesapları komitelerinin, denetim raporlarını daha iyi anlamasını sağlamak ve denetlenen kuruluşlarla ilgili konular hakkında bildiklerinin doğruluğunu artırmak amacıyla bu komitelere oryantasyon ve mali yönetim eğitimi sunmaktadır.
- Birkaç YDK; parlamento komitelerinin yeni üyelerine, hükümetin önceki denetim raporlarında tavsiye edilen şekilde harekete geçmediği durumların altını çizen yazılar sunmaktadır. Bu sunum, her seçimden sonra yapılır çünkü birçok yeni Parlamento üyesi vardır.
- YDK başkanı, parlamento komitelerinin başkanları ve üyeleriyle ve denetlenen kurumların bakan yardımcısıyla düzenli olarak resmi ve gayri resmi toplantılar yapmaktadır. Bu toplantılar, YDK başkanına YDK'nın rolü ile görev ve yetkisini açıklama ve farklı komitelerin ihtiyaçlarını ve denetlenen kurumların karşılaştığı sorun ve riskleri daha iyi anlama fırsatı verir.

YDK'lardan biri, devlet bütçesini gözden geçirmelerine yardımcı olmak amacıyla parlamenterlere "Kamu Harcamalarının İncelenmesi" adlı bir rehber sunmuştur. Bu rehber, süreci açıklamaya çalışmakta ve parlamenterlerin birimlere ve kurumlara sorabileceği sorulara yönelik tavsiyelere yer vermektedir.

- Bazı YDK'lar, bütçe taslağı hakkında değerlendirme yapma görev ve yetkisine sahiptir.
- Bazı YDK'lar, çok büyük altyapı projeleri hakkında değerlendirme yapmaktadır.
- Birkaç YDK, yolsuzlukla mücadeleyi amaçlayan kamu kurumlarıyla iletişim kurmaktadır.

İlke 8

YDK'lar; medya, internet siteleri ve diğer araçlar vasıtasıyla faaliyetleri ve denetim sonuçları hakkında zamanlı ve yaygın şekilde iletişim kurar.

- YDK'lar, çalışmalarını ve denetim sonuçları hakkında medya veya diğer ilgili taraflarla açık şekilde iletişim kurar ve kamusal alanda görünür hale gelir.
- YDK'lar, en önemli sonuçlarına yönelik kamusal ve akademik ilgiyi teşvik eder.
- Denetim raporları ve mahkeme kararlarının özetleri, ülke dillerine ek olarak resmi INTOSAI dillerinden birinde duyurulur.
- YDK'lar, denetimleri başlatır ve yürütür ve ilgili raporları zamanında yayımlar. Denetim çalışması ve bununla ilgili verilen bilgiler geçmiş zamanlı olmaz ise saydamlık ve hesap verebilirlik artacaktır.
- YDK raporları, çeşitli araçlar (örneğin özetler, grafikler, video sunumları, basın açıklamaları) vasıtasıyla geniş halk kesimlerinin erişebileceği ve anlayabileceği hale getirilir.

İyi uygulamalar

- YDK raporlarına YDK'ların web sayfalarından ulaşılabilir.
- YDK'lar, denetim raporunun yayımlanmasının ardından bu raporun içeriğini açıklamak için basın toplantıları yapmaktadır.
- YDK'lar, sivil topluma karşı proaktif bir yaklaşım benimsemektedir. Birkaç YDK, raporlarının sade ve anlaşılır bir dille yazıldığından emin olmak amacıyla bu raporları gözden geçirecek iletişim uzmanları çalıştırmaktadır.
- YDK'lardan biri, gazetecilere ve YDK hakkında bilgi edinmek isteyenlere bir medya merkezi portalı ile basın açıklamaları, bildirimler, konuşmalar ve mevcut olan ilgili arka plan bilgilerini sunmaktadır.

- YDK'lardan biri, benzer bir başlık sunmaktadır. YDK'nın her yayına yönelik basın açıklamaları, konuşmalar, özetler ve makaleler bulunmaktadır.
- YDK'lardan birinin, medyanın erişebileceği özel bir medya sözcüsü vardır. Buna ilaveten YDK, kilit medya kuruluşların yazılarını tam olarak ve doğru bağlamda yayımlayabilmesi ve bu kuruluşların YDK'nın denetim raporlarını anlamalarına yardımcı olmak üzere bu kuruluşlarla düzenli oturumlar gerçekleştirmektedir.
- YDK'lardan birinin başkanı, denetim raporunun yayımlanmasının ardından yüz yüze görüşme için basın konferansından bir gazeteciyle düzenli olarak bir araya gelmektedir. YDK başkanı, YDK bütçesini açıklamak ve performans raporunu, plan ve önceliklerine dair raporunu ve idari uygulamalarını görüşmek üzere parlamenterlerle de bir araya gelmektedir.

İlke 9

YDK'lar, çalışmalarının kalite ve güvenilirliğini artırmak için dış ve bağımsız tavsiyelerden faydalanır.

- YDK'lar, Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Standartları (ISSAI)'na riayet eder ve dış tarafların rehberliğini ve uzmanlığını kullanarak sürekli öğrenme için çaba gösterir.
- YDK'lar, çalışmalarına ve standartları uygulamalarına yönelik bağımsız bir dış değerlendirme yapılmasını isteyebilir. Bu amaçla meslektaş değerlendirmesinden faydalanabilir.
- YDK'lar; denetimlere ilişkin teknik konular gibi konularda bağımsız dış tavsiye sağlamak için dış uzmanlardan faydalanabilir.
- YDK'lar, meslektaş değerlendirmeleri ve bağımsız dış değerlendirmelerin sonuçlarını halka açık biçimde raporlar.
- YDK'lar, ortak veya paralel denetimlerden faydalanabilir.
- YDK'lar, çalışmalarının kalitesini artırarak mali yönetim alanında mesleki kapasitenin iyileşmesine katkıda bulunabilir.

İyi uygulamalar

- Birkaç YDK, meslektaş değerlendirmesine tabi tutulmuş ve sonuçlar web sayfalarında yayımlanmıştır.
- YDK'lar, dış üyeleri olan birtakım komitelerden tavsiye almaktadır.

Bu üyeler; çevre gruplarının önde gelen temsilcileri, akademik camia, eski memurlar ve özel sektör muhasebe firmaları gibi ilgili deneyim sahibi uzmanlardır.

- YDK'lar; uzman değerlendirmesinden (denetimlerle ilgili teknik konuları içeren alanlarda) veya akademik geri bildirimlerden, karşılaştırmalı değerlendirmelerden, bilgi sistemlerinden ve aktüeryal hesaplamalardan faydalanmaktadır.
- Birçok YDK, çevresel konulara yönelik ortak denetimlere katılmaktadır.
- YDK'lardan bir diğeri, düzenlilik denetimlerini ulusal Denetçiler İçin Bağımsız Düzenleyici Kurulun bağımsız teknik değerlendirmesine ve performans denetimlerini de uluslararası bir YDK meslektaş değerlendirme ekibinin gözden geçirmesine tabi kılmaktadır.
- Birkaç YDK; denetim amaçları, kriterler ve denetim programlarının paylaştığı farklı bir yetki alanındaki YDK'larla ortaklaşa denetimler gerçekleştirmektedir. Denetim kurumları, ilgili yasama organlarına şahsen rapor verir. Bu ortaklaşa denetimlere örnek olarak koruma alanlarındaki çocuklara yönelik hizmetler gibi yerli halklarla ilgili konular ve sağlık sektöründe performans göstergeleri konusu verilebilir.
- YDK'lardan biri, çevre ve sürdürülebilir kalkınma uygulamalarını gözden geçirmek ve bu uygulamaları güçlendirebilecek yollar tavsiye etmek için bağımsız bir panel oluşturmuştur.
- YDK'lardan biri; denetlenen bakanlıklar, kamu kurumları ve diğer paydaşlardaki üst düzey yöneticiler ve kilit irtibat noktalarıyla mülakatları içeren "toplam kalite yönetimi" veya "müşteri" gözden geçirmelerini yapması için dış danışman kullanmaktadır.
- Bazı YDK'lar, çalışmalarının kalitesini artırmak amacıyla üniversitelerle bağlantı kurmaktadır.
- Bazı YDK'lar, kamuoyunun denetimlerle ilgili belirli şikâyet ve önerilerini iletebilmesi için resmi mekanizmalar oluşturmaktadır.